

Pöördumine Tõrva Vallavalitsuse ja Vallavolikogu poole! Meie, allakirjutanud Tõrva valla kodanikud, oleme vastu tuuletööstuse arendamisele Tõrva vallas, kuna oleme mures kohaliku rahva tervise, looduse heaolu, kultuuri säilitamise ja turismi edendamise pärast.

Tõrva Vallavolikogu 12.09.2024 otsusega nr 1-3/2024/14 algatati Tõrva vallas kohaliku omavalitsuse eriplaneering (KOVEP) ja keskkonnamõju strateegiline hindamine (KSH) koos vajalike uuringute läbiviimisega tuuleparkide ja nende toimimiseks vajaliku taristu rajamiseks sobivaima asukoha leidmiseks. Planeeringualasid on kokku kolm, mille kogupindala on ligikaudu 18,59 km². Esimene planeeringuala hõlmab Karjatnurme-Helme vahelist maa-ala (Kirikuküla, Karjatnurme küla, Linna küla), ca 16,7 km². Teine planeeringuala hõlmab Voorbahi küla piirkonda ca 1,55 km² ja kolmas ala Reti küla loode osa ca 0,34 km². Planeeringute asukoha pakkumisel on täiesti ebaoluliseks teguriks jäetud väga väike kaugus inimasustuseni!

Tõrva Vallavalitsus on asunud oma tegevuses juhinduma võõrideoloogiast, mis väljendub selliselt, justkui maarahvas peaks oma elu looduse keskel loovutama ainuüksi selle pärast, et „päästa maakera”.

Kohalikud allakirjutanud Tõrva valla elanikud omavad seisukohta, et jätkuv kliimapoliitika elluviimine toimub etteruttavalt ja vallarahva huvide vastaselt. Tõrva valda soovitakse püstitada maksimaalne arv tuulikuid, mis on oma kõrguselt meretuuliku mõõtu (kuni 300m). Lisaks on algatatud olemasoleva tuulepargi edasiarenduseks KOV eriplaneering. Oluline fakt on see, et nii võimsate hiigeltuugenite (5-8 MW) püstitamine maismaale on maailmas esmakordne ning nende mõju inimestele ja keskkonnale on veel välja selgitamata. Mitme lähestikku asuva tuuliku ja tuulepargi koosmõju elektromagnetism ja infraheli suurenevad mitmekordselt. Sellega seondult ka ohutegur elus keskkonnale!

Tuuletööstuse rajamisel meie kodukohta kaasnevad järgmised probleemid. Oleme mures ning palume nendega arvestada.

1. Mõju inimesele

Pikaajaline elamine tuuletööstuse läheduses mõjutab inimese vaimset ja füüsilist tervist. Tuulikud tekitavad koosmõjuna nii kuultavat-, kui ka mitte kuultavat madalsageduslikku eri variatsioonidega müra. Infraheli (0.1-18 Hz) lainepikkusega 343m (1Hz juures) ja vibratsioon tekitavad erinevaid tervisehäireid. Füüsilise faktina peaks 1 Hz infraheli korral tõkestava seina paksus olema 343 m, mis praktikas on võimatu!

Sotsiaalministri määruse „Ultra- ja infraheli helirõhutasemete piirväärtused ning ultra- ja infraheli helirõhutasemete mõõtmine“ §2 p 2 kohaselt on infraheli õhus leviv heli sagedusega alla 20 Hz”. Infraheli mõju inimeste ja loomade tervisele on arenenud riikides korduvalt teaduslikult uuritud.

Infraheli müra genereerivad pöörlevad tuuliku labad, mis möödudes mastist, sõltuvalt kiirusest ja pöörlemissagedusest, tekitavad õhu kokkusurumisega tugevaid lööklaineid. Liikuv õhulööklaine on definitsiooni järgi heli ehk hääl. Tuugenite tekitatud helilainetest on enamuse võnkesagedusi

nii madalad, et inimkõrv neid häälena ei taju. Küll aga reageerib madalatele võnkesagedustele (infra helile) inimese keha ja siseorganid nii et pikem viibimine vastava helireostuse keskkonnas kutsub enamikel inimestel esile nn „tuulegeneraatori sündroomi“ ja/või kroonilisi vibroakustilisi haigusi. Tavapärasemad on kuminad kõrvus, une-, tasakaalu-, keskendumis- ja paanikahäired, südame rütmihäired, probleemid vererõhu, veresoonkonna ja seedetraktiga. Kodu- ja metsloomadel mitmekordistuvad nurisünnituste juhud, lindudel kooreta munad jne. Soomes läbiviidud uuringu kohaselt esines elamupiirkonna ümbruses olevatel tuulikutega aladel tervisekahjustusi, tuulikutest umbes 15–20 kilomeetri kaugusel. Mõne üksiku väiketuugeni läheduses pole müra ja selle mõju eriti suur kuid mõõtude kasvades ning korraga töötavad tuulikud, resoneeruvad ja interfereeruvad nende tiibadega tekitatavad helilöögid omavahel, mis võimendab mürataset mitmekordselt.

Eestis, puuduvad professionaalsed mõõtmisvahendid infraheli uuringuteks samuti reaalsed mõõtmisfaktid nende sageduste tegeliku leviala kohta, mõõtmaks infraheli 0,1 Hz kuni 18 Hz, mis omab inimese tervisele kahjulikku mõju. Mitmest tuulikust koosnevatest gruppidest soovitatakse MSH/IH müra tõttu hoiduda vähemalt 40 km kaugusele (esitlus Soome parlamendile). Häiriva müra tüüpiliseks leviulatuseks on väikeste (ca 100 m kõrguste) tuulikute gruppide (kuni 50 tk) puhul mõõdetud metsasel maismaal 15-20 km, levipiiriks kuni 90 km. Tuulest saadav energia on võrdeline rootori diameetri ruudu ja tuule kiiruse kuubiga $P = KD^2V^3$, P-võimsus, K-koefitsient,-rootori diameeter!

Valem annab selgituse väiksemate tuulikute ja 290 meetri tuulikute helirõhu ohu teguri kohta kuni 8 kordet erinevust, 2022. a tehtud mõõtmistulemustega!

2. Kahju elukeskkonnale

Oleme põhjusega valinud elukeskkonnaks maapiirkonna, keset looduslikke vaateid, puhast õhku ja rahu. Tuuleparkide rajamisega rikutakse põline ja naturaalne keskkond, millest kujundatav tööstusmaastik hävitab Tõrva linna kutsuva imago „Suvituslinn või Turismilinn!“ Traditsiooniline pärimuskultuur ja puhas Öhne jõgi ei andesta meile kunagi metsade hävitamist, kordades kõrgemate megatuulikute eelistamisele! Tuuleparkide rajamine häirib kohalikke ökosüsteeme ja loodust, mis loob taimestiku-, loomastiku ja mikrokliima, aeglase hävingu ja ootamatult tekkinud vibratsiooni ja helimüra häired. Iga tuulikupargi juurde rajatakse ehitus- ja teenindus teed, ladustamine, kaablitrassi liinid ja loomulikult inverter alajaamad alalispinge muundamiseks vahelduvpingeks! Kõik see lõhub ja hävitab looduse, metsa ja põllulud, rikkudes aastate jooksul tekkinud loomade, lindude ja taimestiku harmoonia! Tuulegeneraatorite pöörlevad labad on lindudele ja nahkhiiirtele ohtlikud, kui nad lendavad liiga lähedale. Lisaks on Tõrva vallas leitud ka väike-konnakotka ja mitmeid nahkhiiirte pesapaiku, mis on looduskaitse all. Tuulegeneraatorid mõjutavad tuuli ja sademeid lähiümbruses.

Saasteained nagu epoksüvaigud, mida kasutatakse tuulikute labades, koosnevad kahest monomeerist, bisfenool A (45-61%) ja epiklorohüdriin (39-55%). Reostus tekib pöörlevate tuulikulabade pideval kulumisel, erosioonil 350 km/h kokkupõrgete tõttu vihma/lume/rahe osakestega. Reostuse maht ajas sõltub tiiviku diameetrist ja ka selle koostisest. Nt. ühes Norra uuringus (tiiviku diameeter 130 m) leiti plastreostuse koguseks 62 kg turbiini kohta aastas. Kui arvestada, et tuulepargi kestvuseks pakutud 20-25 aastat, peab selle aja jooksul vähemalt kaks

kuni kolm korda vahetama tuuliku labasid, mis näitab kui suur on tuulepargi tegelik keskkonnajälg ning reostus tervikpildis. Samuti puudub praegu „roheline tehnoloogia” kasutatud tuulikute ja labade utiliseerimiseks. Edasised uuringud tõestavad, et mürgiseid ja ohtlikke saasteineid leidub megatuulikutes teisigi.

3. Majanduslik kahju

Tuulikute kasutegur sisemaal küündib vaevalt 30.% lähedale aastas, seoses nõrga- ja vahelduva tuule kiirusega 1-8 m/s vahelduvalt! See selgitab, et energiat ei toodeta pidevalt ja maksimaalse kasuteguriga, vaid ainult sobivates ilmastiku tingimustes.

Elektri hindade prognoos näitab pigem tõusu tempot, sest tuuleenergia ja neid toetava taristu rajamine (reguleeritavad gaasi elektrijaamad, samuti aku energia pangad), tõstavad elektri hinda tunduvalt ning „unistuste roheenergia” hakkab vastupidiselt, pooma riigi majanduskasvu.

Skeemi kohaselt juhitakse toodetud energia esmalt Euroopa suurriikidesse ja liidetakse börsiga. Täna ostab Baltikum energia tagasi, kõigi aegade kõrgema hinnaga, isegi 320 eur M/Wh??? Selline „Tippkaala” sunnib viimasedki suurettevõtted Eestist lahkuma, valides äri jätkamiseks soodsamad riigid. Samuti ei realiseeru unistused Tõrva Valla igati positiivse ja tulevikku suunatud Eesti Energiamaajanduse Arengukava 2035 jõustumisest samaaegselt kerkivate tuuleparkidega! „Mulgimaa Kuurortlinn” ei suuda tehismaastiku reostuses turismi, põllumajandust ega ettevõtlust jätkata, kultuuri edendamisest rääkimata!

Maailmapraktika näitab, et tuuleparkide rajamine langetab ümbritsevas piirkonnas maa ja kinnisvara hinda, samuti väheneb huvi atraktiivsete turismiobjektide vastu! Inimesed ei soovi oma tubades tajuda infraheli vibratsiooni ega stroboskoobi valguse varjundeid, akendest sisse vilgutamas.

Rahvale lubatud „odavam elekter” ei jõua kohalikenegi ega loo Eestis uusi töökohti juurde, sest, tuulikute paigaldajad ja hooldajad on enamuses väljaõppega välistööjõud, ehk ainult ehitus- ja transpordiettevõtetel on võimalik töötada kuni pargi valmimiseni! Võibolla ehk mõni kohalik heinaniitja on suletud kinnisele tuulepargi alale teretunud!

Tuuleparkide rajamiseks läheb vaja tohutul hulgal kohalikku täitematerjali ja kruusa, rääkimata fossiilsetest ja saastavatest koostematerjalidest tuuliku konstruktsioonis ja püstitamise järgus. Tuulikute detailide transport on keerukas, kulukas ja energiamahukas töö, mis oma kolossaalsete mõõtmete tõttu, võib vajada ajutiste uute lisa teede ehitamist ja sellega seonduvalt olemasoleva taristu sunniviisilist ümberkujundamist.

Kliimaministeeriumis on valmimas riiklik Energiamaajanduse Arengukava (ENMAK) aastani 2035, mis soovitakse Riigikogus vastu võtta 2025 a. detsembris. Uue arengukavaga loobuks riik 2035. aastal põlekivielektrist ja soovib taastuvelektri tootmismahute võrreldes tänasega vähemalt kolmekordistada. Kui eelmise aasta tarbimine Eestis oli 7,9 teravatt-tundi elektrit, siis arengukavas nähakse ette tootmismahuks 15 teravatt-tundi elektrit aastas, mis ületab energia vajaduse pea kaks korda.

2025 a. veebuari alguses avaldas riigi meedia (02.02.2025 AK)

Loe lähemalt: <https://www.err.ee/1609593533/energeetikaekspertid-lasevad-valitsusliidu-energiaplaani-soelapohjaks>

Arendustegevusega seoses on tekkinud küsimused:

-Kuidas tohib planeerida tuuleparke ilma nii olulise infota, kui puuduvad isegi vajalikud mõõtevahendid ning akrediteering infraheli mõõtmiseks? Samuti ei ole EU roheenergia direktiiv täiemahuliselt ratifitseeritud Eesti Vabariigi seadusandluses!!!

-Tuulikuparkide ehitus toimub EU toetuste kaudu, mille lõpuks maksab kinni Eesti maksumaksja. Lisaks energia hinnale maksab tarbija igakuiselt taastuvenergia tasu, millest doteeritakse tuuleparke! Kas see tähendab seda, et ilma doteerimata on tuuleparkide rajamine majanduslikult ebatulus ja neist saadav kogu elektri hulk aasta lõikes on ebapiisav ja hinnalt kallis?

-Kui see on maksumaksja kaasabil rahastatav projekt, siis kellele hakkavad tuulepargid kuuluma, peale valmimist? Strateegiline ja turvaline riigi energiataristu peab kuuluma Eesti Vabariigi omandisse!

-Taluvustasu ei saa nimetada kohalikuks kasuks, sest see ei kompenseeri tervisekahjustusi ja looduse hävimist. Milline on projektist tulenev kasu kohalikele inimestele?

-Millisesse punkti EU maakaardil, jõuab Eesti tuuleparkides toodetud elektrienergia, enne kui sellest saab toode?

-Kuidas on lahendatud ja utiliseeritud tuulikute labade ladustamine e. „surnuaed“?

Meie ettepanek on:

Peatada Tõrva valla tuuleparkide eriplaneeringu arendustegevus Kirikuküla, Voorbahi ja Reti külas vähemalt seniks, kuni riiklikul tasandil võetakse vastu energiapoliitika arenguga seonduvad olulised otsused ja viiakse läbi tuulikute mõju sõltumatud uuringud inimeste tervisele.

Tõrva vallas elab 2024.a. seisuga 5874 elanikku, kellest paljude elukohad asuvad lähemal kui 1 km planeeritava tuulepargi piirist. Samuti Tõrva linna, Helme, Linna küla, Taagepera ja Karjatnurme suunas. Nii lühike vahekaugus tuulepargist elamuteni ON LUBAMATU!

Suurte riikide- Rootsi, Norra, Taani seadusandlus sätestab meretuuliku mõõtu tuulikte kauguse inimasustustest 50-100 km kaugusele!

Tõrva Valla pindala on 649 km² ehk piltlikult 26x25 km (pikkus/laius).

Neid vahemaid arvestades tuuleparki rajada ei saaks.

Allkirjad on esitanud Tõrva valla kodanikud, kes ei soovi tuuletööstusi valla territooriumile.

Kutsume Teid üles austama meie kodukohta ja rahvast, kelle eest Te peaksite seisma!

Rahvaalgatusega näitame, et seisame oma inimeste, kodukoha ja keskkonna eest!